

שיפור תנאי הקליטה של עולי אתיופיה

.4/ע

ראש הממשלה פותח.

השר י. צבן מפרט את הצעות ההחלטה בתחומים השונים לשיפור תנאי הקליטה של עולי אתיופיה.

בדיון משתתפים השרים: ש. פרס, י. צבן, א. שוחט, א. רובינשטיין, א. בן-אליעזר, א. נמיר, ש. שטרית, מ. חריש א. סנה וה"ה א. בורג וא. מסאלה.

על שולחן ועדת השרים הונח דו"ח מאת המשרד לקליטת העליה "עולי אתיופיה - תמונת מצב" ודו"ח פעילות מאת המשרד לענייני דתות בעניין קליטת עולי אתיופיה.

(הדו"חות נמצאים במזכירות הממשלה).

מ ח ל י ט י ס :

א. כללי

1. ועדת השרים לענייני קליטת העליה רואה עצמה מחוייבת להתמיד ולפעול במסגרת קווי-היסוד של הממשלה הקובעים, כי "הממשלה תמשיך במאמציה להבטחת קליטתם הכלכלית והחברתית של עולי אתיופיה ותממש מדיניות של העדפה מתקנת בתחום זה";
2. ועדת השרים לענייני קליטת העליה מביעה צער עמוק על האירועים שארעו במהלך הימים האחרונים ומצפה, כי ועדת הבירור שמונתה על ידי ראש הממשלה בראשותו של מר יצחק נבון, תמצה את בירור פרשת תרומות הדם על כל היבטיה, עד תומה;
3. ייעשה מאמץ לשלב במערכות השונות של המשק והחברה עולי אתיופיה, בעלי כישורים, בתפקידי ניהול בתחומים הרלוונטיים לכישוריהם וכן בתחומים הנוגעים לקליטת העדה ובקליטת העליה בכלל;
4. ייעשה מאמץ מיוחד, באמצעות נציבות שירות המדינה, לשלב עובדים מקרב עולי אתיופיה במשרדים ובמוסדות המעניקים שירות גם לעולי אתיופיה, כגון: לשכות המשרד לקליטת העליה; לשכות הרווחה; לשכות התעסוקה; סניפי המוסד לביטוח לאומי; לשכת הבריאות; רשויות מקומיות ועוד;

5. נציבות שירות המדינה תפקח על ביצוע סעיף 4 דלעיל, תדווח תוך 30 יום על המצב התעסוקתי הנוכחי בתחומים אלה, תדווח תוך 75 יום על ביצועו ותקיים פעילות מיוחדת להכשרת המועמדים להשתלבות במערך הממלכתי;
6. המשרד לקליטת העליה יפעל לשילוב עובדים מקרב עולי אתיופיה בחברות ומוסדות לא ממלכתיים, במיוחד באלה המעניקים שירות גם לעולי אתיופיה, כגון: קופות החולים, בנקים, מוסדות הסתדרותיים ועוד;
7. משרדי הממשלה הרלוונטיים יפעלו לקיים מערכות הסברה שוטפות לעובדיהם, באשר לאירועים האחרונים ובנושאים הקשורים לעדה;
8. הממשלה מברכת על הקמת "בהלצ'ין" - המרכז למורשת יהדות אתיופיה, ורואה עצמה מחוייבת להבטחת פעילותו של המרכז ולפיתוחו.
9. המשרד לקליטת העליה בשיתוף עם משרדים נוספים, ארגוני העולים וארגוני מתנדבים, יפעלו להגביר את הפעילות בתחום הסובלנות ההדדית, הן ברמת הקהילות והן ברמה הארצית.
10. החלטות בעלות השלכות תקציביות יובאו בפני צוות משותף למשרד הנוגע בדבר, המשרד לקליטת העליה ומשרד האוצר, לסיכום ענין דרכי המימון. לא יגיעו הצדדים לסיכום - יובא הענין להכרעת ועדת השרים.

ב. המשרד לקליטת העליה

1. המשרד לקליטת העליה ירחיב את פעילותו בערים עתירות עולים, תוך מתן דגש על הרחבת מערך המגשרים התרבותיים ביישובים עתירי עולים; הפגלת תכניות של פיתוח מנהיגות בקהילה והגברת שיכובם של בני נוער בפעילות חברתית בקהילה;
2. לניין ההשכלה הגבוהה בקרב עולי אתיופיה - להטיל על צוות משותף למשרד לקליטת העליה, משרד החינוך התרבות והספורט, משרד האוצר והסוכנות היהודית לגבש תכנית בתחומים הבאים:
- תנאי הסיוע המיוחדים לסטודנטים יוצאי אתיופיה במינהל הסטודנטים עד לשנת 2000;

- שיפור במילגות הקיום של סטודנטים יוצאי אתיופיה, המשתתפים במכינות האוניברסיטאיות, תוך מתן דגש על שיפור במילגות הניתנות לסטודנטים מן המניין יוצאי אתיופיה;
- סיוע באמצעות מינהל הסטודנטים, לסטודנטים יוצאי אתיופיה הלומדים לתואר שני, גם אם נהנו בעבר מסיוע לתואר הראשון;
- הגברת מערך הפעילות בנושא המפגש התרבותי והחברתי שבין סטודנטים יוצאי אתיופיה לבין סטודנטים ותיקים בפרט והחברה הישראלית בכלל;

3. לענין השילוב המקצועי בתעסוקה:

- א. המשרד לקליטת העליה, בשיתוף עם משרד העבודה והרווחה, יפעיל ביישובי הקבע תכניות לשיפור איכות השמתם של מובטלים מקרב בני העדה ויפעל לקידום מעמדם, השכלתם ושכרם של העולים המועסקים;
- ב. המשרד לקליטת העליה יפעל, בשיתוף עם משרד העבודה והרווחה, להרחבת מעגל התעסוקה של נשים מקרב העדה, שיכלול הכנת העולה לקראת השתלבותה במעגל העבודה, הכשרה מקצועית והשמה בתעסוקה;

ג. שילוב החיילים יוצאי אתיופיה בצה"ל

- 1. להגביר את פעילות ההסברה בנושא זה בקרב חיילי צה"ל, תוך מתן דגש מיוחד על הסברה בקרב הסגל הזוטר ובקרב המתגייסים מקרב בני העדה;
- 2. תוקם ועדה מייעצת לראש אכ"א, שישולבו בה גם קציני מילואים מבני העדה, כדי לסייע בגיבוש תחומי הטיפול הנדרשים לשיפור קליטת בני העדה בצה"ל;
- 3. יתוגבר הצוות הקבוע באכ"א לטיפול בפניות של חיילים יוצאי אתיופיה והוא יכלול גם חיילים יוצאי העדה. הצוות יפעיל גם קו פתוח. דבר קיומו של הצוות והקו הפתוח יובא לידיעת כל החיילים ובני העדה;

4. יתוגבר הצוות הקיים לאיתור מצוקותיהם של העולים וישולבו בו קצינים בני העדה. צוות זה יפעל, בשיתוף עם המשרד לקליטת העליה, גם לשילובם של החיילים העולים בתכניות לימודים והכשרה מקצועית טרם שחרורם;
5. יוכן ע"י אכ"א נוהל ברור ומוגדר, שיופץ בקרב כל משרדי קציני הערים, אשר יבהיר את דרך מסירת ההודעה על חלל למשפחה מהעדה. בעת מסירת ההודעה יהיה נוכח בן העדה, חייל או קצין, המכיר את מנהגיה;
6. המשרד לקליטת העליה ומשרד הבינוי והשיכון ימשיכו במאמציהם לאתר פתרונות דיור, מתוך מצאי הפתרונות הקיים, לחיילים עולים הנזקקים לפתרון מיוחד בתקופת שירותם הצבאי;

ד. משרד החינוך, התרבות והספורט

1. לבדוק באיבחון דינמי קבוצתי מידגם רחב של תלמידים עולים יוצאי אתיופיה, במטרה לאבחן את יכולת הלמידה, לאתר קשיי למידה ספציפיים ולהמליץ על דרכים לייעול תהליכי ההוראה, לתלמידים יוצאי אתיופיה ולהביא לשיפור בתיפקודם. המידגם יכלול, במיוחד, ילדים שהופנו בעבר למסגרות של החינוך המיוחד;
2. להיערך לקראת רישומם של ילדי העדה ללימודים בשנה הקרובה תוך אבטחת שילובם בבתי ספר איכותיים מכל הזרמים ובפיזור שלא יעלה על 25% בבתי הספר השונים. הפעולה תעשה בשיתוף פעילים ונציגים מקרב העדה;
3. להכפיל את מספר התלמידים הלומדים בכיתות מיוחדות הנקראות מעבר לבגרות (מב"ר) מ-400 ל-800 תלמידים;
4. להגדיל את מספר התלמידים יוצאי אתיופיה המשתתפים בלימודי תיגבור במועדוניות מ-2,000 כיום ל-3,000 עד סוף שנה זאת ועד ל-4,000 בשנת הלימודים הבאה;
5. להרחיב את יישום תכנית האב של מרכז ההיגוי, לתיגבור לימודי בשעות אחה"צ ולהגדלת סל "הוצאות החינוך" עבור ילדי העדה, בישובים נוספים ל-7 היישובים בהם הונהגה התכנית עד כה;
6. שר החינוך, התרבות והספורט יבחן את הבעיות הדחופות בתחום החינוך של עולי אתיופיה כולל בתחום עלית הנוער ויגיש המלצותיו בנושא לראש הממשלה בתוך 30 יום;

7. הפעולות הנ"ל של משרד החינוך, התרבות והספורט יבוצעו במסגרת התקציב המאושר של המשרד.

ה. משרד הבינוי והשיכון

להקים צוות משותף למשרד הבינוי והשיכון, המשרד לקליטת העליה ומשרד האוצר, שיגיש בתוך 30 יום המלצות לראש הממשלה בנושאים הבאים:

1. מצוקת דיור של יחידים המתגוררים באתרים ויחידים שאין להם דיור קבע;
2. סיוע במשכנתאות לבני עולים מקרב העדה;
3. עולים המשתכנים בדיור ציבורי המבקשים לרכוש את דירתם;
4. פתרונות למשפחות העולים המתגוררות במרכזי הקליטה המתקפלים;
5. הפעלת פרויקט "שיקום שכונות" (שיקום פיזי וחברתי) בערים עתירות עולים.

ו. משרד העבודה והרווחה

1. לפעול, בשיתוף עם המשרד לקליטת הקליטה, ומשרד התעשייה והמסחר להרחבת השתלבותם של עולי אתיופיה בתכניות הכשרה במקצועות יוקרתיים, כולל הכשרה וסיוע ליזמות, ולשיווקן בקרב העולים, תוך התמקדות באוכלוסיית הנשים העולות;
2. להפעיל טיפול נקודתי מרוכז בקרב בני העדה האתיופית בתחומים השונים שבאחריות המשרד ביישובים עתירי עולים מקרב העדה (באר שבע, קרית גת, נתיבות, קרית מלאכי, פרדס חנה);
3. לתגבר את מספרם של העובדים הקהילתיים והעובדים הסוציאליים מקרב העדה בעוים עתירות עולים;
4. המוסד לביטוח לאומי יקלוט בסניפיו ברחבי הארץ עובדים מקרב העדה האתיופית כדי לסייע לבני העדה בטיפול במיצוי זכויותיהם במוסד.

ז. המשרד לעניני דתות

1. להמשיך את מדיניות ההעדפה להקמת בתי כנסת בערים עתירות עולים מאתיופיה ובמתן תמיכות לפעולות דת לעדה;
2. לפעול ללא דיחוי להקמת 5 בתי-כנסת בערים שונות, בשיתוף עם הרשויות המקומיות, עבור בני העדה האתיופית.
3. לעגן את מעמדם של הרבנים מקרב העדה במועצות הדתיות ולהרחיב את סמכותם תוך מתן הכשרה לרישום וביצוע נישואין, ולהנהיג שיפור במעמדם של הקייסים במועצות הדתיות.

ח. משרד הבריאות

1. להרחיב את שילוב בני העדה בצוותים מקצועיים, העוסקים בתכניות בריאותיות הקשורות לעולי אתיופיה;
  2. להפעיל מגשרים בריאותיים, מקרב בני העדה, בערים עתירות עולים;
  3. לקבוע, כי למשרד הבריאות האחריות הניהולית, הארגונית והתקציבית הנוגעת לטיפול ולהסברה בכל הקשור לבריאותם של עולי אתיופיה;
  4. משרד הבריאות יפעל לשיפור מערך ההסברה בכל הנוגע לתכניות בריאותיות. פעולות אלה יתבצעו בשיתוף המשרד לקליטת העליה, הג'וינט והסוכנות היהודית;
  5. להעניק עדיפות להכשרתם ולשלבם של עולי אתיופיה במקצועות רפואיים כגון: אחיות, שירותי סיעוד, רוקחות וכד';
  6. משרד הבריאות יקים צוות של רופאים ואחיות מבני העדה האתיופית, שיפעל להגברת החינוך לבריאות בקרב בני העדה.
- ט. להטיל על השר לקליטת העליה לעקוב אחר ביצוע ההחלטות המפורטות לעיל ולדווח על-כך לראש הממשלה, תוך שלושה שבועות.
- אם ההחלטות לא תבוצענה, תשוב ותתכנס ועדת השרים לקליטת העליה לדון בנושא.